

A Fővárosi Ítéltábla a Dr. Budaházi Ügyvédi Iroda (felperesi jogi képviselő címe, ügyintéző: dr. Budaházi János ügyvéd) által képviselt I. rendű felperes neve (I. rendű felperes címe) I. rendű és II. rendű felperes neve (II. rendű felperes címe) II. rendű felpereseknek a Dr. Báttonyi Ügyvédi Iroda (alperesi jogi képviselő címe, ügyintéző: dr. Báttonyi Richárd ügyvéd) által képviselt alperes neve (alperes címe) alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Budapest Környéki Törvényszék 2021. június 17-én kelt 13.G.40.289/2020/19. számú ítélete ellen az alperes által 24. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta az alábbi

közbenső ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét azzal a pontosítással hagyja helyben, hogy az I. rendű és a II. rendű felperes, valamint az alperes között-én szerződésszámon kötött hitelszerződés érvénytelen.

A másodfokú perköltséget az I. rendű és a II. rendű felperesnél együttesen 15.000 (tizenötezer) forint ügyvédi munkadíjban, az alperesnél 48.000 (negyvennyolcezer) forint fellebbezési illetékben és 15.000 (tizenötezer) forint + áfa összegű ügyvédi munkadíjban állapítja meg.

A közbenső ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperesek keresete és az alperes ellenkérelme

[1] A felperesek módosított elsőfokos keresetükben annak megállapítását kérték, hogy az alperessel napján kötött szerződésszámú deviza alapú szerződés érvénytelen. Jogkövetkezményként a szerződés érvényessé nyilvánítását kérték akként, hogy az árfolyamkockázatot a fogyasztóra telepítő általános szerződési feltétel körében a bíróság a felpereseket terhelő árfolyamot maximum 180 HUF/CHF árfolyamban maximalizálja a szerződésben rögzített kamatérték forintosítási fordulónapig történő érintetlenül hagyásával, valamint kérték annak megállapítását, hogy a felperesek fennálló tartozása 15.792.479 forint.

[2] A szerződés érvénytelenségét a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Hpt.) 203. § (6)-(7) bekezdése, a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 4.§ (1) és (4) bekezdése, 205.§ (3) bekezdése, a 209. §-a és a 209/A. § (2) bekezdése, valamint a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv (a továbbiakban: Irányelv) és a 2/2014. PJE határozat alapján állították.

[3] Arra hivatkoztak, hogy nem volt megfelelő az árfolyamkockázat tekintetében az alperesi tájékoztatás, ezért az árfolyamkockázatot rájuk hárító szerződéses rendelkezés tisztességtelen. A visszafizetési kötelezettséggel járó valós és korlátlan kockázatvállalás érthető és világos jellegét az Európai Unió Bírósága (továbbiakban: EUB) C-51/17. számú ítéletének a 4. kérdésre adott válasza alapján kérték megítélni, amely szerint az árfolyamkockázattal kapcsolatos feltételeknek nem csak alaki és nyelvtani szempontból, hanem a konkrét tartalom vonatkozásában is érthetőnek kell lenni a fogyasztó számára abban az értelemben, hogy az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó ne csak azt legyen képes felismerni, hogy a nemzeti fizetőeszköz a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti devizához képest leértékelődhet, hanem értékelni kell tudnia egy ilyen feltételnek a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt, esetlegesen jelentős gazdasági következményeit.

Hivatkoztak a Hpt. 203.§ (6)-(7) bekezdése alapján arra, hogy a kockázatfeltáró nyilatkozatnak ki kell terjednie többek között az árfolyamkockázat ismertetésére és annak a törlesztőrészekre gyakorolt hatására is, melynek azonban az alperesi tájékoztatás nem felelt meg. A kapott szóbeli tájékoztatás alapján alappal gondolhatták, hogy az árfolyamváltozás nem haladja meg az 5-10 %-ot.

A felperesek másodlagos keresetükben a szerződés részleges érvénytelenségének megállapítását kérték a kezelési költségre vonatkozó szerződéses rendelkezés érvénytelensége okán.

[4] Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Arra hivatkozott a felperesek elsődleges keresete körében, hogy világos, egyértelmű és a szerződéskötéskori jogszabályi követelményeknek megfelelő tájékoztatást nyújtott a részükre az árfolyamkockázattal és annak viselésével kapcsolatban, amelyet a felperesek az aláírásukkal elfogadtak. A kockázatfeltáró nyilatkozatban kellő komolysággal és körültekintéssel, röviden és tömören megfogalmazta, hogy a kockázat jelentős, mely kockázat egyedi viselője az adós. Egy átlagosan gondos, tájékozott, körültekintő és észszerűen figyelmes fogyasztónak a kockázatfeltáró nyilatkozat alapján tisztában kellett lenni az üzleti kockázattal, azzal, hogy az árfolyamkockázat kizárólag őt terheli. Utalt az EUB C-51/17. számú ítélet 74., 75., valamint 77., 78. pontjában foglaltakra, melyek alapján a tájékoztatásnak egyrészt alkalmasnak kell lennie arra, hogy abból a fogyasztó felismerje a forint svájci frankhoz képesti leértékelődésének lehetőségét, másrészt alkalmas legyen arra, hogy abból a fogyasztó értékelni tudja a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt kihatását. Az általa adott nyilatkozat megfelel ezen két kritériumnak. Az általa adott kockázatfeltáró nyilatkozattal a Hpt. 203. § (6) bekezdése és (7) bekezdés a) pontja által előírt tájékoztatási kötelezettségét teljesítette, ismertette az árfolyamkockázatot és annak a törlesztőrészekre gyakorolt hatását is. A tájékoztatás megfelelt a Ptk. 209.§ (5) bekezdése által támasztott és a 2/2014. Polgári Jogegységi határozatban, a Kúria 6/2013. PJE döntésében és az EUB C-51/17. számú ítéletben értelmezett világosság és érthetőség követelményének. Az által adott tájékoztatás az EUB C-227/18. számú döntésének is megfelelő volt.

Az elsőfokú bíróság határozata

[5] A Budapest Környéki Törvényszék 2021. június 17. napján kelt 13.G.40.289/2020/19. számú közbenső ítéletével megállapította, hogy az alperes és a felperesek között napján létrejött szerződésazonosítójú hitel- zálog- és készfizető kezesi szerződés érvénytelen.

[6] Az elsőfokú bíróság az árfolyamkockázatról adott tájékoztatás elégtelensége miatt az árfolyamkockázatot a felperesekre hárító szerződéses rendelkezések tisztességtelenségét és ez alapján a szerződés érvénytelenségére irányuló kereseti kérelmet vizsgálta. Ítéletének indokolásában rögzítette, hogy a peres felek között a Ptk. 523. § (1) bekezdése szerinti kölcsönszerződés jött létre. A szerződés devizaszerződésre vonatkozó pontjai egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltételnek minősülnek, tehát a Ptk. 209. § (1) bekezdésében foglaltak irányadóak rá.

Vizsgálta a felperesek elsődleges keresete körében, hogy az alperes megfelelően teljesítette-e a tájékoztatási kötelezettségét, az árfolyamkockázatról világos és érthető tájékoztatást nyújtott-e a felperes részére vagy ennek hiányában az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó szerződési feltétel tisztességtelen.

Rögzítette, hogy a felperesek a szerződéskötéssel egyidejűleg külön íven szövegezett kockázatteltérő nyilatkozatot írtak alá, amely tartalmazza azt, hogy a forinttól eltérő devizanemben történő hitelfelvétel előre pontosan nem becsülhető devizaárfolyam és kamatkockázat tudatos felvállalását jelenti a hitel futamideje alatt. Az árfolyam-elmozdulások a nemzetközi pénzpiacok és a forint piaci helyzete változásától függően bármikor, előre meg nem becsülhető irányban és mértékben következhetnek be. Az árfolyamváltozás hatására változhat, kedvezőtlen esetben akár jelentős mértékben megnövekedhet mind a tőketartozás, mind a törlesztőrészletek forintban számított összege. További kockázatot jelent változó kamatozású hitelkonstrukció esetén, hogy a devizaárfolyamváltozástól függetlenül a hitel devizanemére irányadó nemzetközi pénzpiaci kamatok is változhatnak és a változás akár a forintkamatok változásával ellentétes irányú is lehet. Kedvezőtlen irányú kamatváltozás az árfolyam változatlansága esetén önmagában is növelheti a törlesztőrészletek összegét.

Az elsőfokú bíróság ítélete szerint a felperesek által aláírt kockázatteltérő nyilatkozatból kitűnik az, hogy az árfolyamváltozás valós veszélyt jelent, az árfolyamváltozás akár jelentős mértékben megnövelheti a tőketartozás és a törlesztőrészletek forintban számított összegét, azonban az nem tűnik ki, hogy az árfolyamváltozásnak nincs felső határa és a törlesztőrészletek összege akár korlátlanul is megemelkedhet. Vizsgálta továbbá azt is, hogy a szóbeli tájékoztatás és a szerződéskötés körülményei alapján számíthattak-e a felperesek arra hogy az árfolyamváltozásnak nincs felső határa, vagy a tájékoztatás alapján alappal gondolhatták-e azt, hogy az árfolyamváltozás csak korlátozott mértékű lehet. A kölcsönszerződést a bank képviseletében pénzügyi tanácsadóként B. G.-né és H. T. írta alá, tanúként pedig B.-né G. K. és K. M., akik közül B. G.-nét, H. T.-t és B.-né G. K.-t tanúként hallgatott ki az eljárás során. A felperesek és a banki ügyintéző tanúk kihallgatása alapján nem lehetett megállapítani, hogy ki volt az az ügyintéző, aki tájékoztatást adott a felperesnek. Az volt megállapítható, hogy B. G.-né biztos, hogy nem adott tájékoztatást a felperesnek, B.-né G. K. J. vagy H. T. ügyintézők lehettek azok, akik eljárak a felek ügyében.

Rögzítette a felperesek személyes meghallgatásából, hogy az árfolyamkockázatról kaptak egy kimutatást az ügyintézőtől, amelyben a svájci frank, az euró, valamint a japán jen árfolyam alakulása volt ábrázolva. A kimutatás alapján látható volt, hogy a svájci frank nem nagyon ingadozott a szerződéskötést megelőző időszakban sem, s arról tájékoztatták őket, hogy a svájci frank alapú hitelezés biztonságos. A banki ügyintéző azt mondta, hogy az ingadozás legfeljebb 1.000-2.000 forint lehet. Az ügyintéző által előadottak szerint azt gondolták, hogy a svájci franknak nincs érdemi ingadozása. H. T. tanú vallomásából rögzítette, hogy az ügyfélnek nem mondott az árfolyam vagy a kamatváltozással összefüggésben semmi konkrétumot, tehát sem -tól-ig értéket, sem pedig valamilyen maximum értéket, hiszen nagyon jól tudta, hogy ezt senki sem láthatja előre. G. K. ügyintéző tanú vallomásából rögzítette, arról tájékoztatta az ügyfeleket, hogy hogyan alakult a svájci frank forinthez viszonyított árfolyama, s arról, hogy több évre visszamenőleg 5-10 %-ot változott pozitív, illetve negatív irányba a svájci frank forinthez viszonyított árfolyam. Ezt az 5-10 %-os pozitív, negatív irányú változást a törlesztőrészletekhez is hozzákapcsolták, azt mondta el az ügyfeleknek, hogy a törlesztőrészletük 5-10 %-ot fog változni a futamidő alatt.

Az elsőfokú bíróság ítéletében rögzítette, hogy a felperesek nyilatkozatát alátámasztja B.né G. K. tanú nyilatkozata, és ez alapján azt állapította meg, hogy a felperesek csak arra számíthattak, hogy kismértékű, 5-10%-os, lesz az árfolyamváltozás és csak kis mértékben 1.000-2.000 forinttal, 5-10 %-kal fog változni a törlesztőrészlet összege. Az árfolyamkockázati tájékoztató és a szóbeli tájékoztatás alapján a felperesek alappal gondolhatták úgy, hogy az árfolyamváltozás őket csak korlátozott mértékben terheli, ezért a perbeli kölcsönszerződés az árfolyam kockázatát korlátlanul a felperesekre hárító feltételét a Ptk. 209. § (1) bekezdése alapján tisztességtelennek minősítette. Az árfolyamkockázatból eredő következmények teljes mértékben a fogyasztóra hárítása főszolgáltatásnak minősülő szerződéses rendelkezés, ennek érvénytelensége a Ptk. 239. § (2) bekezdése alapján a teljes kölcsönszerződés érvénytelenségét eredményezi, így a perbeli kölcsönszerződés érvénytelenségét állapította meg a felperesek elődleges keresetében foglaltak alapján. Az elsőfokú bíróság – mivel a felek közötti a jogkövetkezmények tekintetében nem állt minden adat rendelkezésre – a szerződés érvénytelenségének megállapításáról közbenső ítélettel határozott a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 213.§ (3) bekezdése alapján.

Fellebbezési kérelem

[7] Az elsőfokú bíróság közbenső ítélete ellen az alperes nyújtott be fellebbezést, melyben elsődlegesen az elsőfokú bíróság közbenső ítéletének a megváltoztatását és a kereset elutasítását kérte.

[8] Kérte, hogy amennyiben a másodfokú bíróság az elsődleges kérelmét nem látná megalapozottnak és úgy látja, hogy további bizonyítás lefolytatása szükséges vagy az elsőfokú bíróság olyan lényeges eljárási szabálysértést követett el, amely a másodfokú eljárás során nem orvosolható, abban az esetben az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét a Pp. 252. § (2)-(3) bekezdése alapján helyezze hatályon kívül és az elsőfokú bíróságot utasítsa újabb eljárásra és újabb határozat hozatalára.

[9] Hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság a Pp. 3.§ (5) bekezdésébe, a Pp. 206.§-ába és a Pp. 213. §-ába ütköző eljárási szabálysértést követett el, a bizonyítékok mérlegelése körében lefolytatott eljárása iratellenes, okszerűtlen és helytelen. Az elsőfokú bíróság mind anyagi, mind eljárási szabálysértés alapján jutott arra a következtetésre, hogy a perbeli szerződés érvénytelen. A bíróság jogsértő módon értékelte a bizonyítékokat, a közbenső ítélet sérti a Pp. 221.§ (1) bekezdésében foglaltakat is. Utalt a BH2012. 173. számú döntésre, mely szerint az ítélet indokolásából világosan ki kell tűnnie, hogy a bizonyítékok mérlegelés során melyek voltak azok a körülményeket, amelyeket a bíróság irányadónak vett. Az elsőfokú bíróság ítéletéből kitűnően ez nem valósult meg. Az elsőfokon eljáró bíróság ugyan helytállóan rögzítette, hogy a felperesek a szerződéskötéssel egyidejűleg külön ívben szövegezett kockázatfeltáró nyilatkozatot írtak alá és annak tartalmát is. A felperesek nem vitatták, hogy a nyilatkozatot ők írták alá, nem vitatták azt sem, hogy ilyen tartalmú nyilatkozatukat közjegyző előtt is megerősítették. Ezzel teljes bizonyító erejű magánokiratba és közokiratba foglalt okirati bizonyíték állt az elsőfokú bíróság rendelkezésére, melyből aggálytalanul megállapítható, hogy az alperesi pénzügyintézet által alkalmazott kockázatfeltáró nyilatkozat az irányadó EU-s és nemzeti jogszabályoknak, a Kúria által kimunkált gyakorlatnak mindenben megfelelő.

A Kúria Pfv.20.521/2020/9. számú és a Kúria Gfv.VII.30.351/2020/9. számú határozatából látható, hogy a Kúria több alkalommal vizsgálta az alperesi pénzügyintézet kockázatfeltáró nyilatkozatát és megfelelőnek találta. A Kúria megállapítása szerint az alperesi tájékoztatóból kiderül, hogy az adósoknak jelentős mértékű árfolyamkockázata keletkezhet, ami a törlesztőrészlet jelentős növekedéssel járhat azzal, hogy az a kockázat előre nem látható és nem kiszámítható többletköltséget okozhat, és ezt a kockázatot a szerződés megkötésével az adósok magukra vállalták. Az árfolyamváltozás irányát és mértékét a szerződés megkötésekor a bank sem láthatta előre, de ez nem a pénzügyintézet tévedése, hanem maga a kockázat, amelyet az adósok a kedvező feltételekre, az alacsony kamatra és törlesztőrészletekre figyelemmel, megfelelő tájékoztatás mellett magukra vállaltak. A Kúria Pfv.20.386/2019/10. számú határozatában abban a kérdésben is állást foglalt, hogy az alperesi kockázatfeltáró nyilatkozat megfelel azon követelményrendszernek, melyet az EUB C-51/17. és a C-186/16. számú ügyekben megfogalmazott.

[10] Az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítási eljárás során B. G.-ét, H. T.-t és B.né G. K.-t hallgatta ki tanúként, akik a szerződéskötéskor a bank alkalmazásában álltak és mindannyian az ügyletkötés helyszínénél szolgáló fiókban dolgoztak. B. G.-né vallomásából az megállapítható volt, hogy biztos, hogy nem ő adott tájékoztatást a felpereseknek a szerződéskötéskor, így az ő vallomása nyilvánvalóan nem volt figyelembe vehető az alperesi kockázatfeltáró nyilatkozatban foglalt tájékoztatás lerontására, bár e körben az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása semmit nem tartalmaz. H. T. vallomásából az elsőfokú bíróság azt emelte ki, hogy a nevezett „az ügyfélnek nem mondott az árfolyam vagy a kamatváltozással összefüggésben semmi konkrétumot, tehát sem-től-ig értékelt, sem pedig valamilyen maximum értéket, hiszen nagyon jól tudta, hogy ezt senki nem láthatja előre”, ellenben a tanú azt nyilatkozta, hogy „az biztos, hogy én egyetlen ügyfelemnek sem mondtam az árfolyam vagy kamatváltozással összefüggésben semmi konkrétumot, tehát sem-től-ig értéket sem, valamilyen maximum értéket, hiszen nagyon jól tudtam, hogy ez senki nem láthatja előre”. A tanú az ügyfél fogalmán az általános alanyú ügyfelet értette és semmiképpen sem a felpereseket. H. T. tanú egyéb nyilatkozatai az ő egyéni gyakorlatáról szóltak. A tanúvallomása választ adhat arra, hogy a bank a kockázatfeltárás során ügyintézőin keresztül általában milyen tájékoztatást adhatott, azonban a tanú nyilatkozata a konkrét ügy

szempontjából nem vehető figyelembe, alkalmatlan a kockázatfeltáró nyilatkozat megfelelőségének gyengítésére, annak általános jellege miatt. Az elsőfokú bíróság közbenső ítéletének indokolása azt tartalmazza, hogy B.né G. K. ügyintéző arról tájékoztatta az ügyfelet, hogy hogyan alakul a svájci frank forinthez viszonyított árfolyama, azt mondta az ügyfeleknek, hogy több évre visszamenőleg 5-10%-ot változott pozitív, illetve negatív irányba a svájci frank forinthez viszonyított árfolyama. Ezt az 5-10%-os pozitív, negatív irányú változást a törlesztőrészletekhez is hozzákapcsolták, azt mondta el az ügyfeleknek, hogy a törlesztőrészletük 5-10%-ot fog változni. Az ítélet indokolása azt sugallja, mintha a tanú az adott ügyben ténylegesen eljárta volna és a felpereseknek, mint az ügyfeleknek adta volna a fenti tájékoztatást, ezzel szemben a tárgyalási jegyzőkönyv azt tartalmazza, hogy „nem tudom azonban megmondani, hogy a felperesekkel a szerződéskötés során tárgyalásokat folytattam-e”, illetve „a felperesek kölcsönével összefüggésben semmilyen konkrét emlékem nincs”. A teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt szerződés szerint az ügyletkötés során a tanú ügyleti tanú volt, aki azt tanúsította, hogy a felek a szerződést és a kockázatfeltáró nyilatkozatot helybenhagyólag előtte írták alá. B.né G. K. tanú sem adott kifejezetten a felperesek részére a kockázatfeltáró nyilatkozat magyarázatára vonatkozó felvilágosítást, hanem általánosságban nyilatkozott, így tanúvallomása sem lehet a teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt nyilatkozatot gyengítő bizonyíték. A teljes bizonyító erejű nyilatkozat bizonyító erejét olyan tanúk vallomásával nem lehet megdönteni, akik nem emlékeznek a felperesekre, de a felperesek sem nevezik meg a tanúkat és nem is állítják, hogy nevezettektől kaptak bármilyen felvilágosítást, ekként a tényállás nincs kellően felderítve, a közbenső ítélet meghozatalára alkalmatlan. A perbeli nyilatkozatok és a hivatkozott jogszabályok alapján megállapítható, hogy a két fél egyező előadása nem is állhatott fenn.

[11] Hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság a közbenső ítéletében nem adta indokát milyen szempontok szerint fogadta el mégis ezeket a teljesen általános tartalmú, egymásnak is ellentmondó nyilatkozatokat, így megsértette a Pp. 206. § (1) bekezdését, ugyanis a tényállás felderítésének hiányán túl nem megfelelően mérlegelte a per során felmerült bizonyítékokat, mely lényeges eljárási szabálysértést eredményezett. A Pp. 3. § (5) bekezdése, 163. § (2) bekezdése és az 206. § (1) bekezdése alapján a bíróság a tényállást a felek előadása és a bizonyítékok összevetése alapján állapítja meg, de a bíróság mérlegelése nem lehet iratellenes és jogszabálysértő. A bizonyítási eljárás adataiból az elsőfokú bíróság hibás következtetést vont le, amely alapján jogszabálysértő módon helytelen ítéletet hozott.

[12] Hivatkozott arra, hogy a közbenső ítélet rögzíti a kockázatfeltáró nyilatkozat tartalmát, de az ítéletből nem derül ki, milyen álláspontot fogad el és milyen indokok alapján a bíróság. Nem tartalmazza az indoklás, hogy egyáltalán érdemben értékelte-e a kockázatfeltáró nyilatkozatot és amennyiben igen, milyen szempontok alapján, így az elsőfokú bíróság nem tett eleget a törvényben előírt indokolási kötelezettségének.

A lefolytatott bizonyítási eljárás alapján az lett volna megállapítható, hogy kockázatfeltáró nyilatkozatot a beszerzett tanúvallomások nem cáfolják, nem gyengítik, amelyre figyelemmel a kereset e jogcímen történő elutasításának lett volna helye.

Fellebbezési ellenkérelem

[13] A felperesek fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú közbenső ítélet helybenhagyására irányult. Álláspontjuk szerint az elsőfokú bíróság a döntése alapjául szolgáló tényeket helyesen állapította meg, a bizonyítékokat okszerűen és helyesen mérlegelte, abból helyes következtetést vont le. A bíróság kitért a kockázatfeltáró nyilatkozat értékelésére is, kifejtette, hogy mit hiányol a tájékoztatás tartalmából. Az alperes fellebbezésében foglaltak nem megalapozottak, hiszen az elsőfokú bíróság a fellebbezésben kifogásoltakat az eljárása során megvizsgálta és a jogszabályoknak megfelelően hozta meg az ítéletét.

Hivatkoztak az árfolyamkockázati tájékoztatás elégtelensége körében a Budapest II. és III. Kerületi Bíróság 14.P.20.338/2020/37. számú rész-, közbenső ítéletében foglaltakra, valamint a Fővárosi Ítéltábla 6.Pf.20.201/2021/9.sz. határozatában foglaltakra is.

A másodfokú bíróság döntése és jogi indoka

[14] Az alperes fellebbezése nem alapos.

[15] Az elsőfokú közbenső ítélet hatályon kívül helyezésére a Pp. 252. § (2) és (3) bekezdése alapján nem volt ok. Nem követett el olyan lényeges eljárásjogi szabálysértést az elsőfokú bíróság, mely ne lett volna orvosolható a másodfokú eljárásban és további bizonyítási eljárás lefolytatására sem volt szükség.

[16] Az elsőfokú bíróság a releváns tényállás megállapításához szükséges bizonyítást lefolytatta, a Pp. 3.§ (3) bekezdése szerinti tájékoztatási kötelezettségének a felek tényállításaihoz és a saját jogi álláspontjához képest eleget tett. Az elsőfokú közbenső ítélet indokolása megfelelt a Pp. 221. § (1) bekezdésében foglaltaknak. Ha az elsőfokú bíróság a lefolytatott bizonyítás eredményeként rendelkezésére álló bizonyítékokat nem megfelelően mérlegeli, az a másodfokú eljárásban korrigálható, így az a körülmény nem vezethet az elsőfokú közbenső ítélet hatályon kívül helyezéséhez, ha az elsőfokú bíróság a kihallgatott tanúk vallomását nem helytállóan értékelte, mert ezt az érdemi felülbírálat során kell és lehet a másodfokú bíróság részéről orvosolni.

[17] A felperesek elsődleges keresete a peres felek közötti szerződésben az árfolyamkockázatot a rájuk telepítő szerződési feltételek tisztességtelensége miatt a teljes szerződésre kiható érvénytelenség jogkövetkezményeinek levonására is irányult.

[18] A Ptk. 523. § (1) bekezdése értelmében a kölcsönszerződés tárgya meghatározott pénzösszeg rendelkezésre bocsátása, illetőleg ennek az igénybevétele, míg az Ptk. 522. § (1) bekezdése szerinti bankhitelszerződéssel a pénzintézet arra vállal kötelezettséget, hogy jutalék ellenében meghatározott hitelkeretet tart a másik szerződő fél rendelkezésére és a keret terhére – a szerződésben meghatározott feltételek megléte esetén – kölcsönszerződést köt, vagy egyéb hitelműveletet végez. A kölcsönszerződés tárgya meghatározott pénzösszeg kölcsönadása, míg a bankhitelszerződésben a pénzintézet meghatározott hitelkeret rendelkezésre tartását és a hitelkeret korlátai között kölcsönszerződés kötését (vagy más hitelművelet végzését) vállalja.

[19] A Fővárosi Ítéltábla mindenekelőtt leszögezi, hogy a peres felek között nem kölcsönszerződés, hanem a Ptk. 522.§-a szerinti hitelszerződés jött létre.

A becsatolt, a peres felek közötti 2007. december 14-én létrejött . szerződésszámú, „.....” elnevezésű okirat nemcsak hitelszerződést tartalmaz, hanem magában foglal egy zálogszerződést és egy kezési szerződést is, mely utóbbiakat azonban a felperesek keresete nem érintette. A felperesek keresetükben az alperessel kötött hitelszerződés érvénytelenségét állították.

[20] A perbeli hitelszerződés esetén a felperesek adósként olyan konstrukcióban szereztek meg idegen pénz időleges használatának a jogát, amelyben a kirovó és a lerovó pénznem eltér. A szerződésben alkalmazott konstrukció – a forintban folyósított kölcsön kikötött devizában való megállapítása és nyilvántartása, majd a devizában így nyilvántartott kölcsön forint ellenértékének törlesztésére vonatkozó szabályozás – alapján a szerződés deviza alapú szerződés volt. A deviza alapú hitel- és kölcsönügyletek lényegadó sajátossága, hogy az adós tartozása – a Ptk. 231. §-a szerint megengedetten – devizában keletkezik, a folyósításra és a törlesztésre pedig forintban kerül sor. A deviza alapú hitelezés konstrukciója – ennél fogva a felek közti szerződés ennek megfelelő szabályozási tartalma – annak az elvárásnak felel meg, hogy a fogyasztó kifejezett szándéka szerint forintban jusson kölcsönhöz és tartozását is forintban fizethesse vissza, ugyanakkor kamatfizetési kötelezettsége a szerződéskötés idején jellemző forintkölcsönre irányadó kamatnál jelentősen alacsonyabb legyen.

[21] Az árfolyamkockázat adós felperesek általi korlátlan viseléséről adott tájékoztatás tartalma körében az alperes kizárólag az írásban megadott tájékoztatásra hivatkozott. Ezzel szemben a felperesek az írásban megadott tájékoztatás alkalmatlanságán túl korlátozott kockázatról kapott szóbeli tájékoztatásra is hivatkoztak.

[22] Nem alapos az alperes azon fellebbezési hivatkozása, hogy az elsőfokú bíróság nem értékelte az alperesi írásbeli tájékoztatásának tartalmát, mert a közbenső ítélet indokolásában annak tartalmát értékelve állapította meg, hogy nem tűnik ki belőle, hogy az árfolyamváltozásnak nincs felső határa és a törlesztőrészek összege akár korlátlanul is megemelkedhet, így az nem felel meg az általa ismertetett követelményeknek.

[23] Ugyanakkor egyetértett a Fővárosi Ítéltábla az alperes azon hivatkozásával, hogy a kihallgatott tanúk vallomásából az a következtetés nem vonható le, hogy a felperesek az árfolyamkockázat korlátozottságáról kaptak szóbeli tájékoztatást. A kihallgatott tanúk közül egyik sem emlékezett a konkrét jogügyletre, magukra a felperesekre, és arra sem, hogy a szerződés megkötése során melyikük járt el és milyen tájékoztatást, milyen tartalommal nyújtott a felpereseknek. A kihallgatott tanúk vallomása és azok egybevetése alapján az volt megállapítható, hogy a felperesek nem bizonyították azt a tényállításukat, hogy a kockázat áthárításának korlátozottságáról kaptak szóbeli tájékoztatást.

[24] Erre figyelemmel kizárólag az okiratba foglalt tájékoztatás tartalma alapján kellett arról döntést hozni, hogy az megfelelő volt-e az EUB által kidolgozott és a magyar bíróságok által is kötelezően alkalmazandó szempontrendszer alapján.

[25] A 2/2014. PJE határozat alapján a deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződés azon rendelkezése, amely szerint az árfolyamkockázatot – a kedvezőbb kamatmérték ellenében – korlátozás nélkül a fogyasztó viseli, a főszoolgáltatás körébe tartozó szerződéses rendelkezés, amelynek a tisztességtelensége főszabályként nem, kizárólag akkor vizsgálható, ha a tájékoztatás nem volt világos, illetve nem volt érthető. Az, hogy az adott szerződés (illetve az abban foglalt kockázatfelzáró nyilatkozat) árfolyamkockázatának felperesek általi viselésére vonatkozó rendelkezése világos, illetve érthető-e, a PJE határozat III.1 pontjában kifejtettek szerint annak ellenére vizsgálható volt, hogy a perbeli szerződést a felek a Ptk.-nak a 2009. évi XXXI. törvénnyel történt, 2009. május 22-től hatályos módosítása előtt kötötték meg. Ha ezen vizsgálat eredményeként az állapítható meg, hogy az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás nem volt világos, nem volt érthető (átlátható) a tájékoztatás hiánya vagy nem megfelelő volta miatt, ez önmagában megalapozza e rendelkezés tisztességtelenségét, ennek következtében a szerződés érvénytelenségét, mivel az érvénytelenség a konstrukció lényegi elemét érinti [Ptk. 239. § (2) bekezdés].

[26] Az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás tisztességtelenségének vizsgálata során abból kellett kiindulni, hogy az uniós jog a Lisszaboni Szerződést jóváhagyó kormányközi konferencia Záróokmányának 17. számú mellékletében vállaltak szerint elsőbbséget élvez minden tagállamban. Ebből következően a nemzeti, adott esetben a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló a Tanács 93/13/EGK irányelve (továbbiakban: Irányelv) átültetéséről gondoskodó jogszabályokat az EUB C-14/83. számú Sabine von Colson-ítéletében kifejtettek szerint a bíróságok az Irányelv szövegének és céljának megfelelően kötelesek értelmezni. A Ptk. tisztességtelen szerződési feltételekre vonatkozó szabályai az Irányelv harmonizálását szolgálják, így azokat az uniós joggal összhangban, az uniós jog elsőbbségére és az EUB ítélkezési gyakorlatára tekintettel kell alkalmazni. Az EUB előzetes döntéshozatali eljárásban kifejtett álláspontja ugyanis a tagállami bíróság számára kötelező jelleggel magyarázza és pontosítja az uniós jogszabály jelentését és terjedelmét, ahogy azt annak hatálybalépésétől kezdődően értelmezni és alkalmazni kell, illetve kellett volna (C-92/11. „RWE Vertrieb” ítélet 58. pont).

[27] Az EUB a C-26/13. számú ítéletében az Irányelv 4. cikk (2) bekezdésének értelmezésével, a világos és érthető megfogalmazás szempontrendszerével összefüggésben úgy foglalt állást, hogy általános elvárásként fogalmazta meg az alaki és nyelvtani érthetőség teljesülését, továbbá ezen felül olyan egyértelmű és érthető kritériumok megadását, amelyekből a fogyasztó előre láthatja a kikötés eredményeként jelentkező, őt érintő gazdasági következményeket. Kiemelte, hogy a fogyasztó számára ténylegesen lehetőséget kell biztosítani a szerződés valamennyi feltételének és a szerződéskötés következményeinek megismerhetőségére.

[28] A Kúria az EUB C-26/13. számú ítéletének kihirdetése után, annak irányadó szempontjai figyelembevételével hozta meg a 2/2014. PJE határozatát, amely szerint a világos és érthető megfogalmazás, továbbá az átláthatóság elvéből következően a fogyasztót olyan helyzetbe kell hozni a szerződéskötéskor, hogy megfelelően fel tudja mérni az általa vállalt kötelezettségeket, árfolyamkockázat esetén azt, hogy a jövedelme szerinti pénznem leértékelődésével annak hatása a fizetési kötelezettségére korlátlan. Az általános szerződési feltételekben szereplő, az árfolyamkockázat mibenlétére, tartalmára, viselésére vonatkozó kikötés akkor világos és érthető, ha az „átlagos fogyasztó” mércéjén keresztül megítélt

konkrét fogyasztó számára felismerhető, hogy a számára kedvezőtlen árfolyamváltozás korlátozás nélkül őt terheli, annak felső határa nincs. Rámutatott, hogy a fogyasztó felé teljesített olyan tartalmú tájékoztatás, amely szerint a fogyasztó által fizetendő árfolyamkockázat korlátozott vagy nem valós, lerontja a szerződés egyértelmű megfogalmazását és a megfelelő tartalmú kockázatfeltáró nyilatkozatot.

[29] Az EUB a C-51/17. számú ügyben hozott ítéletében lényegében megerősítette a korábbi, C-186/16. számú ítéletében foglaltakat, és kifejtette, az árfolyamkockázattal kapcsolatos feltételnek nemcsak alaki és nyelvtani szempontból, hanem a konkrét tartalom vonatkozásában is érthetőnek kell lennie a fogyasztó számára, abban az értelemben, hogy az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó ne csupán azt legyen képes felismerni, hogy a nemzeti fizetőeszköz a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti devizához képest leértékelődhet, hanem értékelni kell tudnia egy ilyen feltételnek a pénzügyi kötelezettségekre gyakorolt – esetlegesen jelentős – gazdasági következményeit is.

[30] Az árfolyamkockázat viselését szabályozó szerződési feltétel átláthatóságának megítélése során – a 2/2014. PJE határozatból és az EUB C-186/16. számú ügyben hozott ítéletének indokolásából is kitűnően – a felek közötti szerződés szövegén túl jelentősége van a pénzügyi intézmény részéről nyújtott tájékoztatásnak is [Ptk. 205. § (3) bekezdés, 209. § (1)-(2) bekezdés]. Ennek során a pénzügyi intézmény nem titkolhat el lényeges információt, nem adhat félreértelmezhető információt, lényeges körülményt nem állíthat be lényegtelenként, és nem hangsúlyozhatja a szolgáltatás vagy a pénzügyi eszköz előnyös tulajdonságait anélkül, hogy ezzel egyidejűleg a hátrányos tulajdonságok, illetőleg a kockázatok tárgyilagos és pontos bemutatására ne kerülne sor, és nem használhat az ügyfél számára érthetetlen és értelmezhetetlen kifejezéseket.

[31] Az EU Bíróság határozataiban írtak szerint a tájékoztatásnak ki kell térnie a kölcsönfelvevő lakóhelye szerinti tagállam fizetőeszköze súlyos leértékelődésének és a külföldi kamatlábak emelkedésének a törlesztőrészletekre gyakorolt hatására (C-186/16. 49.pont); azon mechanizmus konkrét működésére, amelyre az érintett feltétel utal, valamint adott esetben az e mechanizmus és a többi feltételben előírt mechanizmus közötti viszonyra oly módon, hogy a fogyasztó pontos és érthető szempontok alapján értékelhesse a számára ebből eredő gazdasági következményeket (C-186/16. 45. pont, C-26/13, 75. pont); arra, hogy a fogyasztó a devizaalapú kölcsönszerződés aláírásával bizonyos mértékű árfolyamkockázatot vállal, amely gazdaságilag nehezen viselhetővé válhat, amennyiben az a pénznem, amelyben jövedelmét kapja, leértékelődik (C-186/16. 50. pont).

Az Irányelvben előírt világos és érthető megfogalmazás követelményének megfelel az a devizaalapú szerződés is, amely úgy terheli a fogyasztóra az árfolyamkockázatot, hogy nem figyelmezteti kifejezetten arra, az árfolyamváltozásnak nincs felső határa (azaz nem szükséges, hogy a „korlátlan” vagy „nincs felső határa” kifejezéseket kifejezetten tartalmazza a kikötés), de csak abban az esetben, ha egyfelől a fogyasztót nem csupán arról a lehetőségről tájékoztatták, hogy annak a devizának az árfolyama, amelyben a kölcsönszerződést megkötötték, emelkedhet vagy csökkenhet, hanem értékelni tudja az árfolyamkockázatnak a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt – esetlegesen jelentős – gazdasági következményeit is (C-227/18. számú végzés 40.). A Kúria a Gfv. VII. 30.090/2020/9. döntésében is ekként foglalt állást.

[32] Sem az EU Bíróság, sem a jogegységi határozatok olyan elvárást nem fogalmaznak meg, miszerint a tájékoztatásnak konkrét adatokat, számítást, illetve az árfolyam várható alakulásának bemutatását is tartalmaznia kellene, feltéve, ha ennek hiányában is a tájékoztatásból az árfolyamkockázat mibenléte és annak gazdasági következményei világosan és egyértelműen felismerhetők.

[33] A rendelkezésre álló okirati bizonyítékok alapján a felperesek a szerződés megkötésével egyidejűleg írták alá a kockázatfeltáró nyilatkozatot. A felpereseknek a tájékoztatás elismeréséről tett írásbeli nyilatkozata arról szól, hogy előre meg nem becsülhető gyakoriságú, irányú és mértékű árfolyamváltozás hatására változhat, kedvezőtlen esetben akár jelentős mértékben megnövekedhet mind a tőketartozás, mind a törlesztőrészletek forintban számított összege, továbbá az árfolyam és a kamat bármilyen irányú változása akár együttesen is bekövetkezhet, ami kedvezőtlen esetben a forintban számított adósságterhek halmozott növekedését eredményezheti.

Minden további magyarázat nélkül ez a tájékoztatás nem volt alkalmas arra, hogy biztosítsa a szerződéskötés következményeinek kellő idejű megismerhetőségét. Ez a tájékoztatás nem azonos tartalmú azzal, hogy a törlesztőrészlet korlátlanul megnövekedhet, és a felperesek jövedelmi, vagyoni viszonyait meghaladó mértékűvé válhat. Ez a tájékoztatás konkrét adatok, számok, arányok bemutatása nélkül jelentheti azt is, hogy a választott deviza árfolyamának a forinthez viszonyított emelkedése csak nehezen viselhető, de teljesíthető fizetési kötelezettséget ró a fogyasztókra. A tájékoztatásból nem világos és nem érthető, hogy az árfolyam felperesekre kedvezőtlen változásának nincs felső határa. A tájékoztató nem tartalmaz szemléltető, a forint árfolyamának a svájci frankhoz képest lehetséges változásaira modellezett eseteket, sem részletes és informatív magyarázatot a deviza alapú hitel-, kölcsönügyletekben rejlő – a forintügyletektől eltérő – kockázatokra.

[34] A fogyasztó számára alapvető jelentőséggel bír az, hogy a szerződéskötést megelőzően megismerheti-e a szerződési feltételeket és a szerződéskötés következményeit. Többek között ezen információk ismerete alapján dönti el a fogyasztó, hogy az eladó vagy a szolgáltató által előzetesen meghatározott feltételeknek elkötelezi-e magát (C-377/14. számú ítélet 64. pont).

[35] A felperesek a kockázatfeltáró nyilatkozatban kijelentették, hogy a kockázatfeltárásban foglaltakat tudomásul vették, a szerződést a kockázatok felelős mérlegelésével kötötték meg. A felperesek ténylegesen azt vállalták a szerződésben, hogy ha az adott szerződés futamideje alatt a forint bármely okból, kedvezőtlen esetben akár jelentős mértékben is gyengül, akkor is, akár a jövedelmi, vagyoni viszonyait meghaladó mértékben is megfizetik az így adódó bármely tartozást. Amennyiben a vállalt kötelezettség világos és érthető lett volna, a vállalt kötelezettségnek ezt a tartalmát kellett volna visszaadnia. Ehhez képest a kockázatfeltáró nyilatkozat a tőketartozás és a forintban számított törlesztőrészlet „akár jelentős” mértékű megnövekedéséről, továbbá az árfolyam és a kamat együttes változásának következményeként a forintban számított adósságterhek „halmozott növekedéséről” szóló tájékoztatás tudomásulvételét rögzíti. Ez azonban nem jelent korlátlan mértékű változást és korlátlan összegű fizetési kötelezettségvállalást.

A tájékoztatás semmilyen formában nem utal az elvart módon a tagállam fizetőeszköze súlyos leértékelődésének a futamidő alatt is bekövetkezhető valós lehetőségére és arra, hogy ennek következtében a felperesek helyzete gazdaságilag nehezen viselhetővé is válhat. Éppen az EU Bíróság C-227/18. számú végzése értelmében nem megfelelő az adott tájékoztatás, ha az csupán annyit tartalmaz, hogy az árfolyamváltozás hatására „változhat, kedvezőtlen esetben akár jelentős mértékben növekedhet” a tőketartozás, mint a törlesztőrészletek forintban számított összege.

[36] Sem a szerződésből, sem a felperesek által a szerződéskötéssel egyidejűleg aláírt írásbeli tájékoztatásból nem következik félreérthetetlen módon, hogy amennyiben a folyósítás napján érvényes árfolyamhoz képest a forint árfolyama gyengül, abban az esetben a devizában megállapított törlesztő részletek forintban megfizetendő ellenértéke korlátlanul megnövekedhet, a felperesek jövedelmi, vagyoni viszonyait meghaladó mértékűvé válhat, aminek valós kockázata van a futamidő alatt is. Az ellentmondásoktól mentesen megszüvegezett és egyértelmű tartalom hiányában a felperesek számára nem volt érthető és világos az általuk viselni vállalt árfolyamkockázat korlátlansága, és nem láhatták át a forint leértékelődésével annak eredményeként jelentkező, őket érintő gazdasági következményeket.

[37] A 2014/17/EU irányelv csak 2016. március 21-étől hatályos és az azt követően kötött szerződésekre alkalmazandó, de a jelen perben megalkotásának története és a célja jelentős. A preambulának 4. és 30. pontja alapján egyértelművé teszi, hogy a deviza alapú szerződést megkötő fogyasztók ténylegesen nem értették meg az általuk vállalt kötelezettség mibenlétét. Az irányelv preambulumbékezdéseiből az következik, hogy a fogyasztók azért kötötték meg a deviza alapú szerződéseket, mert azokat a forintkölcsonöknél előnyösebbnek hitték.

[38] A 6/2013. PJE határozat értelmében a pénzügyi intézményt terhelő tájékoztatási kötelezettség nem terjedhet ki az árfolyamváltozás várható irányára és előre nem látható mértékére. Amennyiben az árfolyamváltozás irányát és mértékét a pénzügyi intézmény nem láthatta előre, úgy arról a fogyasztó sem tudhatott, vagyis egyik fél sem számolt a „vis maior” jellegű, nagymértékű árfolyamváltozást okozó esemény bekövetkezésével. A deviza alapú szerződés megkötésével a felperesek tehát a szokásos pénzpiaci körülmények közötti árfolyammozgással együtt járó, nem korlátlan árfolyamkockázatot feltételeztek. Ehhez képest ugyanakkor a szerződés sérelmezett rendelkezése ezt a kockázatviselést korlátlaná teszi azzal, hogy a fogyasztók számára a deviza árfolyam-kockázat tudatos felvállalására vonatkozó kötelezettségéről rendelkeznek.

[39] A másodfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékok egybevetésével, és azokat a Pp. 206. § (1) bekezdésében foglaltak szerint értékelve arra a meggyőződésre jutott, hogy a felperesek a szerződés feltételei és a kockázatfeltáró nyilatkozat együttesen meghatározott tartalma alapján – az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó mércéjén keresztül – azt számításba vehették, hogy a szerződéshez kapcsolódik árfolyamkockázat, de nem ismerhették fel azt, hogy a kockázatviselésüknek nincs felső határa, az korlátlan, és azt sem, hogy az a fizetési kötelezettségeikre milyen hatást gyakorol, a törlesztőrészletek korlátlanul megemelkedhetnek.

[40] A felperesek által aláírt kockázatfeltáró nyilatkozat azért sem érthető, mert az EUB C-51/17. számú ítéletének 4. kérdésre adott válaszából továbbra is értékelendő árfolyamrészre, valamint egyoldalú módosítási jogra tekintettel a felperesek egyáltalán nem lehettek tisztában a kötelezettségük működési mechanizmusával és e mechanizmusnak a fizetési kötelezettségeikre gyakorolt tényleges hatásával (C-26/13. számú „Kásler” ítélet). A fogyasztó felperesek e három szerződési feltétel mellett nem tudták megállapítani és ellenőrizni, hogy az aktuális fizetési kötelezettségük melyik feltételre visszavezethetően és hogyan változik. Az EUB C-51/17. számú ügyben hozott ítéletében foglaltakból következően a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvény, valamint a DH2 törvény utólagos hatálybalépése nem tartozik azon körülmények közé, amelyekre a bíróságnak az árfolyamkockázattal kapcsolatos feltétel átláthatóságának értékelése során tekintettel kell lennie, annak ellenére, hogy ezek a törvények kötelezően és ex tunc hatállyal módosították a perbeli szerződéseknek az árfolyamrészre és az alperes egyoldalú szerződésmódosítási jogára vonatkozó egyes feltételeit (C-51/17. számú ügyben hozott ítélet 80-83. pont).

[41] A Kúria a Gfv.VII.30.090/2020/9. számú ítélet 31. pontjában azt fejtette ki, hogy ha az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás nem volt világos, nem volt érthető (átlátható) a tájékoztatás hiánya vagy nem megfelelő volta miatt, ez önmagában megalapozza e rendelkezés tisztességtelenségét, ennek következtében a szerződés érvénytelenségét, mert az érvénytelenség a konstrukció lényegi elemét érinti [rPtk. 239. § (2) bekezdés].

[1] Az EUB C-776/19-C-782/19. számú egyesített ügyekben 2021. június 10-én hozott ítéletében az Irányelv 3. cikke (1) bekezdésének értelmezésével kapcsolatban kifejtettekből az következik, hogy valamely kölcsönszerződésnek azok a feltételei, amelyek előírják, hogy a számla pénzneme a deviza, a fizetés pénzneme pedig az ettől eltérő nemzeti fizetőeszközben van meghatározva, és amelyek következtében az árfolyamkockázatot – amelynek felső határa nem korlátozott – a kölcsönfelvevő viseli, a feleknek a szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben jelentős egyenlőtlenséget idézhetnek elő a fogyasztó kárára, ha a szolgáltató az átláthatóság követelményét a fogyasztóval szemben tiszteletben tartva nem számíthatott észszerűen arra, hogy a fogyasztó egyedi megtárgyalást követően elfogadja az ilyen szerződési feltételekből eredő aránytalan árfolyamkockázatot.

[2] A szerződés támadott feltételei a szerződéből eredő jogokban és kötelezettségekben egyensúlytalan helyzetet teremtenek, mert miközben a felperesek számára a deviza árfolyamkockázat korlátlan felvállalására vonatkozó kötelezettségéről rendelkeznek, addig a hitelező helyzetére az árfolyam változása nem hat ki, mert a felperesek által történő visszafizetéskor forintban ugyanolyan értékű devizához jut, mint amennyit folyósított. Ezen túlmenően az egyensúlytalan helyzet azért is megállapítható, mert a jelen szerződésnek nincs olyan feltétele, amely lehetőséget adna az adósoknak az árfolyamváltozás kockázatának és az abból származó érdeksérelmeknek a megszüntetésére vagy enyhítésére, és a szerződés más módon sem ellensúlyozza a kockázat korlátozás nélküli adósokra hárítását.

[3] Mindezek alapján a korlátlan árfolyamkockázat viselését a felperesre telepítő feltételek nem világosak, nem érthetőek, nem átláthatóak, és ezzel a felek viszonyában a felperesek hátrányára egyensúlytalanságot okoznak, mert az alperes jóhiszemű eljárása esetén az átláthatóság követelményét a felperessel szemben tiszteletben tartva észszerűen nem

számíthatott arra, hogy a felperes az egyedi megtárgyalást követően elfogadja az ilyen szerződési feltételekből eredő aránytalan árfolyamkockázatot.

[4] Az árfolyamkockázat a deviza alapú hitel-, kölcsönszerződések jellegéből következik [6/2013. PJE határozat III.2. a) pontjához tartozó indokolás], a deviza alapú hitel-, kölcsönszerződés részét képező általános szerződési feltételeknek az árfolyamkockázat viselését szabályozó kikötései a szerződés főszolgáltatására vonatkoznak, ezért adott esetben nem világos, nem érthető jellegük miatt idézhetik elő a szerződés egészének érvénytelenségét, a kikötések tisztességtelenségén keresztül [2/2014. PJE határozat 1. pontjához tartozó indokolás].

[42] A felperések a szerződés érvénytelenségeinek jogkövetkezményére irányuló, a felek közötti elszámolásra is kiterjedő kereseti kérelmére tekintettel az elsőfokú bíróság a felperéseket megillető jog fennállásáról a Pp. 213. § (3) bekezdése alapján helytálló közbenső ítéleti döntést hozott mikor a szerződés tisztességtelenség miatti érvénytelenségét megállapította.

[43] A felperések keresete nem terjedt ki a jelzálogszerződés és a kezesi szerződés érvénytelensége jogkövetkezményeinek levonására. Az elsőfokú bíróság a közbenső ítéletében nem is ismertette keresetként azokat, mert maga is úgy tekintette, hogy a felperések keresete kizárólag a hitelszerződés érvénytelensége jogkövetkezményeinek levonására irányul. Az elsőfokú bíróság a közbenső ítéletével ezért nem terjeszkedett túl a felperesi kereseten, ebből kifolyólag a zálog- és készfizető kezesi szerződés érvénytelenségét megállapító rendelkezés hatályon kívül helyezésre nem kellett, hogy sor kerüljön.

[44] A fentiek miatt a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét – az indokolás részbeni megváltoztatásával – helybenhagyta az ítélet rendelkező részének pontosításával, annak nyilvánvaló elírására figyelemmel.

[45] A másodfokú bíróság a felek másodfokú eljárásban felmerült perköltsége körében a jogi képviselők munkadíját a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (3) és (5) bekezdése alapján állapította meg.

Budapest, 2021. november 3.

Dr. Pusztai Anita

a tanács elnöke

Dr. Pásztor Csaba
Krammer Edit

Dr. Lupóczné dr.

előadó bíró

bíró

